

REINBEITEDISTRIKT
19/32T LAKSELVDALEN-LYNGSDALEN
Boazoorohat Ivgolahku
Troms- og Vest-Finnmark reinbeiteområde

NVE

Deres ref.:
200906300, 201200011 ksk/stp, dkj

Vår ref.:
2016/26

Dato
31.03.2016

HØRINGSUTTALELSE

Viser til høringsbrevet datert 21.12.2015 vedrørende søknad om bygging av kraftverk i Storfjord kommune.

Reinbeitedistrikt Lakselvdalen-Lyngsdalen er berørt av:

1. Tverrdalselva kraftverk
2. Paras kraftverk

Iflg oversikt fra NVE er det i alt 12 stk kraftverk som berører reinbeiter med særområder og flytteleier til reinbeitedistriktet. Dette er i sum kolossalt inngrep som skader reindriften.

Åtte av kraftverkene er innenfor sommerbeitedistriktet og fire på vår- og høstbeitet.

Det er all grunn til å anta at det planlegges ytterligere flere kraftverk i området.

I tillegg har Troms kraft nærmest rasert flytteleiene og oppsamlingsområdene med Skibotn-, Lavkajåkka- og Guolaskraftverk. Regulering av Guolas, Rassajavri, Galgojavri, Rieppijavri og Govdavaggejavri med tilhørende elver har stengt og sperret de naturlige flytteleiene. Før flyttet vi langs etter disse vann. Distriktet har fått forverret drifts- og flyttemønsteret etter utbyggingene. Etter utbyggingen måtte distriktet omlegge flytteleien. Omleggingen medførte til ulemper og skader for distriktet.

Det merkelige at selv om Lyngenhelvøya er vernet som Landskapsområde, så tillates det massive utbygginger i randsonen. Randsonen er kunstige på grunn av at vernegrensen snor innover dalene. Utbygginger planlegges i praksis langt inn i verneområdet.

Postadresse

Telefon

E-post:

Postboks 628 Sentrum

41 10 52 77

henrik.gaup@gmail.com

**Postboks 628 Sentrum
9256 TROMSØ**

41 10 52 77

**henrik.gaup@gmail.com
Org.nr.: 875 765 272**

Vern er i seg selv en kjempebelastning med økende menneskelig aktivitet og turisme som legger beslag på store reinbeitearealer både direkte og indirekte. Økning av trafikk på utmark har de siste årene har vært formidabelt. Konsekvensene er tap av beitearealer og skader på vegetasjon.

Det skal også oppføres KV 420 som sannsynligvis sperrer hele flyttevegen over Balsfjordeidet. Vi vet at dette vil gi store negative konsekvenser for reindriften.

Statens vegvesen planlegges ny E6 mellom Nordkjosbotn og Hatteng med kryssing av den gamle E6 akkurat der hvor hovedflyttevegen er.

Beitetyper, topografi, vær og snøforhold og reinens vandremønster bestemmer i stor grad driftsforløpet i reindriften. Variasjon i enkelte av disse faktorene mellom år, gjør at en i enkelte år må foreta visse justeringer i bruken av området. Klimatiske forhold, topografi og beiteforhold fører til at det over tid er dannet et fast system i bruk i løpet av sommeren og høsten.

Kalvingsland er definert som særområder med stor verdi. Grunnlaget for tamreindrift ligger i å utnytte de til enhver tid tilgjengelige planter og lav innenfor reinbeiteområdet. Reinen veksler mellom ulike beiteplanter gjennom året og tilbudet av disse varierer geografisk. For å få en best mulig utnyttelse av beiteressursene er det derfor avgjørende at reinflokken kan forflytte seg mest mulig uhindret mellom de forskjellige områdene. Ivaretagelse av trekk og flyttleier er derfor like viktige som bevaring av selve beiteområdene.

Distriktet har utarbeidet distriktsplan og bruksregler som revideres årlig. Distriktet har de beste kvalitetsmål på rein og årlig produksjon som overstiger de fleste andre reinbeitedistrikter i området. Med dagens arealstatus vil reinbeitedistriktet øke reintallet for å øke produksjon, økonomisk kapasitet og utvikling som ledd i en økologisk, økonomisk og bærekraftig reindrift

Distriktet har et helnomadisk drift med store flytteavstander mellom sommer- og vinterbeitet. Vinterbeitet er på østfjellet i indre Finnmark ved riksgrensen - tett opp til Anarjohka nasjonalpark. Distriktet disponerer ikke mellom-områder på fellesbeitet i Finnmark. Det betyr at det må flyttes direkte mellom barmark- og vinterbeitet. Et slikt drifts- og flyttemønster er betinget av solide sommer- og vinterbeiter samt forutsigbarhet for å kunne utøve en langsiktig velordnet og planmessig drift.

Som nevnt så sliter distriktet med andre interessenter på utmark. Det gjelder vernemyndigheter og tiltakshavere som berøre reinbeiter med inngrep. Anleggsveier og skogsveier inn i utmark er den største trusselen mot reindriften. Økte menneskelig

Postadresse

Telefon

E-post:

Postboks 628 Sentrum

41 10 52 77

henrik.gaup@gmail.com

**Postboks 628 Sentrum
9256 TROMSØ**

41 10 52 77

**henrik.gaup@gmail.com
Org.nr.: 875 765 272**

aktivitet vil forstyrre beitende dyr og hindre naturlig trekk. Anlagte veier både reduserer reinbeiter og skaper stygge sår i terrenget.

Reindriften er en liten næring i nasjonal målestokk, men har stor betydning i samisk og lokal sammenheng. Den er derfor en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur. Reindriften representerer i utgangspunktet en god og fornuftig resursutnyttelse i marginale fjell- og utmarksområder. Den bidrar til næringsmessig mangfold, og den bidrar til ivaretagelse og utvikling av den samiske kulturen.

Reindriftens største utfordring på lang sikt er å sikre reindriftens arealer. Dette er en betydelig utfordring med tanke på at reindriften er en særlig arealavhengig næring, og at inngrep og uro innenfor reinbeiteområdene har økt betydelig de siste årene. Det er en politisk målsetting å forsterke innsatsen for å få redusert dette problemet. For å lykkes med å sikre det materielle grunnlaget for samisk kultur, er felles virkelighetsforståelse og samhandling mellom de ulike aktørene en avgjørende forutsetning.

Plan- og bygningsloven er den sentrale loven i forhold til arealforvaltning innenfor reinbeiteområdene, og er det sentrale virkemiddelet for en bedre sikring av arealene. Når det gjelder vedtak av arealplaner og iverksetting av tiltak innenfor reinbeiteområdene, må disse være basert på forsvarlige utredninger av virkningene for reindriften og ta tilstrekkelig hensyn til næringens behov for arealer. Gjeldende bestemmelser om konsekvensutredninger har som formål å sikre at hensynet til reindriften blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer eller tiltak, samt når det tas stilling til om og eventuelt på hvilke vilkår planer eller tiltak kan gjennomføres. På bakgrunn av dette vil reinbeitedistriktet kreve konsekvensutredning av alle inngrep samlet sett. Inngrep må sees i sammenheng fordi reindriften har behov for sammenhengende arealer. Den samlede belastningen vil bli urimelig stor om alle omsøkte tiltak blir realisert. I OEDs retningslinjer for små vannkraftverk defineres sumvirkninger som de samlede konsekvenser av flere små vannkraftverk innenfor et avgrenset geografisk område. For å vurdere eventuelle negative kumulative effekter av tiltaket, må alle øvrige planer sees i sammenheng. Flere småkraftverk innen et avgrenset område vil medføre en utilsiktet nedbygging av beiteområder og hele reinbeitedistriktet, slik at områdets verdi som beiteområde blir betydelig negativt påvirket.

Distriktet er som kjent berørt av flere inngrep og utbygginger. Inngrep avler som oftes flere andre inngrep av ulike form. Inngrep vil føre til arealbeslag og økt menneskelig aktivitet i beiteområdet.

Mange småkraftprosjekter innenfor reinbeitedistriktets særverdiområder betyr at det er det behov for at påvirkningen av disse vurderes samlet.

Totaleffekten av mange små inngrep og forstyrrende aktiviteter i reinbeiteland er oftest langt større enn virkningene av de enkelte inngrepene skulle tilsi. Tap, oppstykking og redusert bruk av beiteland gjennom utbygging og menneskelig aktivitet er de største truslene mot reindriftsnæringen. I Forskrift av 1.4.2005 til PBL (Miljøverndepartementet 2005) vedlegg 2 stilles det bl.a. følgende krav til utredningen: "Når flere utbyggingstiltak i et område samlet kan få vesentlige virkninger skal tiltakets kumulative karakter i forhold til andre gjennomførte og

Postadresse

Telefon

E-post:

Postboks 628 Sentrum

41 10 52 77

henrik.gaup@gmail.com

**Postboks 628 Sentrum
9256 TROMSØ**

41 10 52 77

**henrik.gaup@gmail.com
Org.nr.: 875 765 272**

planlagte tiltak i tiltakets influensområde vurderes. Der hvor reindriftsinteresser blir berørt skal de samlede effektene av planer og tiltak innenfor det enkelte reinbeitedistriktet vurderes”.

1. Tverrdalselva kraftverk

Tverrdalen er selve juvelen for reindriften på Lyngenhavvøya. Uten denne dal har reinbeitedistriktet som næringsgrunnlag og kulturelt livsform liten verdi. Området er særverdiområde og et av det mest benyttete området som reinbeite og meget viktig del av infrastrukturen til drifts- og flyttemønsteret. Brukshyppigheten er fra slutten av april til desember hvert år.

Kraftverket vil berøre alle sesongbeiter og flytte- og trekkveier. Om våren slippes flokken opp Tverrdalen. Området er kalvingsområde. Øverst i dalen har distriktet samlegjerde og merkegjerdanlegg. I forbindelse med reinmerking om sommeren, brukes Tverrdalen som oppsamlingsområde. Den brukes også som oppsamlingsområde om høsten i forbindelse med merking og høstslakting. Ved flytting ut av sommerbeitedistriktet over Balsfjordeidet, er Tverrdalen det sentrale oppsamlingsområde. Under utflytting er reintrekket meget sårbart for forstyrrelser. Parringstiden er også samtidig når utflytting foregår. Utflyttingen skjer ved at mindre flokker beveger seg over Balsfjordeidet. Reinflokkene beveger seg nedover Tverrdalen og rundt Rundfjellet for så å passere E6 og over til Mortendalen.

Etter reinbeitedistriktets vurdering vil sentrale beiter og sesongmessige særområder som kalvingsområde og oppsamlingsområde bli berørt av inngrepet. Inngrepet vil også skape et influensområde (unnavikelsesområde) om indirekte betyr tapt reinbeiteareal. Skogen er meget produktiv for rein både om våren og høsten.

Inntaksdammen og anleggsveien er så å si midt på flytteleien. Det betyr at den i praksis vil bli sperret. Vi har meget dårlig erfaring med lovnader om å fjerne anleggsveier og stedlig revegetering. Utbygging av kraftverk i Ellendalen har gitt store skadevirkninger for reindriften. Veien er ikke fjernet og det er heller ikke ingen planer om det. Veien har skapt store sår i naturen og sperrer i dag både flyttevegen og trekkleien. Erfaringer tilsier også at etablering av bom er uhensiktsmessig og vil ikke være tilstrekkelig for å hindre økt ferdsel.

Reindriften har boliger nederst i Tverrdalen.

1. Paras kraftverk

Postadresse

Telefon

E-post:

Postboks 628 Sentrum

41 10 52 77

henrik.gaup@gmail.com

**Postboks 628 Sentrum
9256 TROMSØ**

41 10 52 77

**henrik.gaup@gmail.com
Org.nr.: 875 765 272**

Tiltaksområdet er høstbeite for reinbeitedistriktet og flytteveg både om våren og høsten. Området er en del av distriktets drifts- og flyttemønster og distriktet har beiterett i området fom. 15 september til 31. desember.

Reinbeitedistriktet ankommer området i oktober og er i området til månedskifte November/desember. Parringstiden er i oktober.

Inntaksdammen kan utgjøre en betydelig fare siden reinen ankommer området da isen begynner å fryse.

Området er også et oppsamlingsområde og viktig område hvor reinen ikke må bli forstyrret. Forstyrrelser fører til at flokken trekker ukontrollert over til Sverige med den konsekvens at det skjer sammenblandinger til svensk sameby. Sammenblandinger kan også skje til Helligskogen distrikt som på østsiden av oss.

Oppsummert:

Den samlede belastning som kraftutbygginger og andre inngrep i området utgjør for reindriften er allerede mer enn stor nok. Tap av tap av produksjons- og kulturlandskap samt flyttveier for reindriften blir stor og større for hvert nytt inngrep.

Av hensyn til belastningen av disse inngrep og samlet belastning for reinbeitedistriktet, så må det ikke bygges flere kraftstasjoner, anleggsveier, rørgater osv. eller legges flere vannfall i rør innenfor reinbeitedistriktet. Det er særdeles viktig å ivareta restområder som ikke er forringet av vannkraftutbygging.

Reindriften er regulert i reindriftsloven (Lov om reindrift, 2007) av 07.06. 2007. Målsettingen for reindriftpolitikken er utvikling av en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift, med utgangspunkt i stortingsmelding nr. 28 (1991-92). Reindriften rettigheter til arealer blir også vurdert i et urfolksperspektiv, særlig med bakgrunn i Grunnlovens § 110 A og internasjonale konvensjoner (FN konvensjon om sivile og politiske rettigheter av 1966, og ILO konvensjonen 169). I disse pålegges "Statens myndigheter" å forvalte reindriftsområdene på en slik måte at reindriften sikres uforstyrrede og intakte arealer.

Med Hilsen

Henrik Gaup
Styre- og distriktsleder

Kopi: Fylkesmannen i Troms

Postadresse

Telefon

E-post:

Postboks 628 Sentrum

41 10 52 77

henrik.gaup@gmail.com

**Postboks 628 Sentrum
9256 TROMSØ**

41 10 52 77

**henrik.gaup@gmail.com
Org.nr.: 875 765 272**

Sametinget

Postadresse

Postboks 628 Sentrum

**Postboks 628 Sentrum
9256 TROMSØ**

Telefon

41 10 52 77

41 10 52 77

E-post:

henrik.gaup@gmail.com

**henrik.gaup@gmail.com
Org.nr.: 875 765 272**